GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 32. 17. Marca 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Z. Wiednia.* —

Dostrzegacz Austryiacki z d. 12. Marca zawiera następuiące urzędowe uwiadomienie:

Raport o zdrowiu N. Pana.

Nasz nayłaskawszy Césarz zachorował raptownie w nocy z d. 9. na d. 10. Marca na zgniłę gorączkę, na którą natychmiast wszystkich potrzebnych środków użyto. Dnia 10. rano o godzinie 6tey puszczono krew, co przyniosło nieiaką ulgę. Stopień gorączki i inne okoliczności choroby wymagały powtórnego krwi puszczenia, co tegoż samego dnia uczyniono, poczém widoczna ulga nastąpiła w chorobie, tak, że N. Pan z d. 10. na 11. t. m. po części spokoynie noc przepędził, i w d. 11. rano znowu cokolwiek doznał ulgi. Z powodu bolu mieyscowego postawiono dnia tego przed południem pijawki, które ból bardzo zmnieyszyły. Dotychczasowe postępowanie choroby słusznie spodziewać się każe, iż N. Pan wkrótce do zupełnego przyydzie zdrowia.

W Wiedniu d. 11. Marca 1826,
o godzinie 8 wieczorem.
Baron Stifft,
C. K. rzeczywisty Stanu i Konferencyi Radca, pierwszy Césarza Jmci lekarz przyboczny.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Podług wiadomości z Nowego Yorku przełożenie Prezydenta, aby wysłać Deputowanych na Kongres Panamski, dało powód do żywych rozpraw. Nakoniec odłożono rzecz tę, dopóki wszystkie papiery, dotyczące się tey sprawy nie będą Izbie złożone.

Brazyliia.

Dnia 20. Listopada z południa zawinął do Rio de Janeiro okręt Duński, »Jerzy Fryderyk«, wioząc z Altony blisko 500 Niemców. Jedna część tych ludzi zaiąć się ma uprawą roli, druga wnidzie do służby woyskowey. Zaledwie Inspektor obcych osad w tey prowincyi, Monsehor Miranda, dowiedział się o przybyciu okrętu, tedy udał się zaraz na pokład onegoż dla zasiągnienia potrzebnych wiadomości. D. 21. rano na rozkaz Monarchy, przeznaczeni do służby wysiedli na ląd pod arsenałem marynarki, zaś do uprawy gruntów, w Baja Ronde, gdzie onym aż do dalszego przeznaczenia dano mieszkanie i żywność. O godzinie 10 udał się Césarz do arsenału, gdzie wszyscy wystąpili, przyięty z radosnemi okrzykami. Po przedsięwziętém przeglądzie przez Monarchę, wezwał dowódca transportu, Kapitan Jan Joachim Hanfft, swoich aż na to mieysce podrządnych do złożenia przysięgi wierności dla Césarza Jmci i rodziny Cesarskiey, która natychmiast została wykonaną przy odgłosie: Niech żyie! Poczém Inspektor osad miał następuiącą Mowę do Niemców przez swoiego tłumacza: »Oddaię was na rozkaz Monarchy, dowództwu woyskowemu w tém mocném zaufaniu, iż wiernie wypełniać będziecie wszystko to, coście winni Monarsze, który iest na czele wspaniałomyślnego i gościnnego Narodu. Tey samey gorliwości, wierności i tego posłuszeństwa, iakich daliście dowody ku swoim Panuiącym w latach 1813, 1814 i 1815, spodziewaią się po was, w nowey waszey oyczyznie; — bez tych trzech własności nie godzien żołnierz swoiego imienia. Z moiey strony zapewniam was, iż zawsze we mnie znaydziecie orędownika przed N. Panem, i że Ten nie zaniedba słuchać z dobrocią Oyca słusznych prośb swoich nowych poddanych. Jeżli tą samą gorliwością i sposobem myślenia, które mnie ożywią, iesteście przeięci, tédy wraz zemną zawołaycie: Niech żyie nasz dostoy. Césarz Dom Pedro I.« Niemcy powtórzyli, i w końcu wznieśli odgłos: »Niech żyie Inspektor!«

Hiszpaniia.

Król dał pozwolenie Don Francisco Sanchez Gadéo w górach Sierra Morena między miastami: Hermahuelis, Escapieł i Aruaga zakładać osady, każdą po 30 rodzin. Do tego wybierać może z domów ubogich prowincyy sąsiednich zdolnych do pracy ludzi, i oprócz innych korzyści, nowii ci osadnicy będą wolni od podatków na lat dwadzieścia.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Izba Niższa naradzała się nad żądanemi przez Rząd 6,135,000 fun. szt. dla budżetu ma-

X.

rynarki. Rząd usprawiedliwiał tego roczne powiększenie wydatków o 150,000 fu. szt. podwyższeniem cen żywności dla maytków. I liczba maytków pomnożyła się 1000 ludzi, za co zwrócone będą koszta Rządowi przez Kompaniią Wschodnio-Indzyską, gdyż ludzie ci potrzebni są do woyny przeciwko Birmanom. Nakoniec przyśpieszenie uzbraiania okrętów w Sherness powiększa koszta. Izba Niższa na powiększenie to budżetu zezwoliła bez odmiany.

Na posiedzeniu Izby Niższéy z d. 22. Lutego wniósł Kanclerz Izby Skarbowéy na odmianę w przełożonym przez siebie proiekcie do ustawy, dotyczącym się banków. Według téy odmiany ma mieć bank Londyński prawo banknoty na 1 i 2 fun. szt. w ilości urzędową Gazetą podanéy, ieszcze do d. 10. Października b. r (nie iak banki prowincyyne tylko do d. 5. Lutego t. r.) stęplować i wydawać. Zamiar téy odmiany, przez Izbę Niższą przyiętéy, iest zapobiedź, aby pieniądze znayduiące się w obiegu nagle się nie zmnieyszyły. (W głównym przepisie, podług którego od d. 5. Lutego 1829 wszystkie banknoty mniéy 5 fu. szt. powinny być z obiegu wyciągnione, żadna odmiana nie będzie wniesioną.)

Na posiedzeniu Izby Niższéy w d. 23. Lutego przełożono prośby fabrykantów materyy iedwabnych z Manszestru i okolicy Milbourne, z Somersetshire i t. d. przeciwko wprowadzeniu obcych towarów iedwabnych.

Dnia 24. Lut. przyszło w Izbie Niższéy do rozpraw względem handlu towarami iedwabnemi. Wolny przywoz obcych (Francuzkich) towarów iedwabnych za opłatę 30 procentu, przez Rząd maiący być dozwolony, tak prośby fabrykantów kraiowych, iakoteż sami Członkowie Izby wystawiali iako szkodliwy dla kraiowych fabryk. Przeciwko temu Prezydent Kontroli handlowéy w obszernym przełożeniu bronił środka Rządowego, z czego umieszczamy tu, co nayważnieyszego: »Potrzeba to pytanie uważać z prawdziwego stanowiska. Idzie tu o to, czyli zniesione ograniczenia handlu maią być znowu odnowione, czyli zaniechać rozpoczętego systematu zakazuiącego wprowadzania towarów. W takim razie niechay się raczéy Izba nie wstrzymuie, lecz otwarcie przyymie systemat zakazuiący. Jakichże nieszczęściem brzmiennych proroctw nie słyszeliśmy, aby wstrzymać Rząd w iego postanowieniu, znieść podatek na wełnę i otworzyć wolny handel takową. Wtedy mówiono, ani funt wełny nie pozostanie w Anglii, i ani funt nie wniydzie ze stałego lądu do Anglii. Miasto tego cały wywóz surowéy wełny z Anglii wynosił 1,000,000 fun., zaś przywóz 40,000,000 funtów. Dawnieysze ustawy cłowe Angielskie tak były liczne i zawikłane, iż z tychże zrobiono wielkie zbiory. Teraz za staraniem Rządu ustawy te tak są sproszczone, iż ie w małym tomiku umieścić można. Może wiele ieszcze iest takowych na korzyść zakazu wprowadzania, a zatem na korzyść przemycania, iako naturalnego skutku pierwszego. Wiadomo, iż za cenę 20 do 25 procentu można mieć każdy zakazany towar.«

Z papierów Parlamentowi przełożonych okazuie się, że Skarb w ciągu roku upłynionego tylko raz potrzebował zaliczeń od banku, i to wtedy, gdy niektórzy właściciele 5pctowych papierów z r. 1799 niechcąc ie zamienić na 3pctowe żądali wypłaty w gotowiźnie. Ilość rewersów Izby Skarbowey, do czego Parlament dał upoważnie do wydania, wynosi 30 mil. 1/2 fun. szter.

Bill o notach bankowych obeymuie także warunek wynagrodzenia, aby Ministrowie, iakoteż Kommissarze urzędu stęplowego i t. d. nie podlegali w téy mierze zaskarzeniu, iż bez pozwolenia Parlamentu iuż od d. 5. Lutego r. b. nie pozwolili stęplować not bankowych na 1 i 2 fun. szt.

W sprawie Goldschmidtha przedsięwzięte śledztwo bardzo dobrze miało wypaść i podług Dziennika *Globe* likwidacyia ma być uskuteczniona przez trzech wspólników za przybraniem pięciu naypierwszych kapitalistów City.

Gazeta Rządowa Madraska z d. 13. Października, donosi, i według ostatnich wiadomości z Rangoon, wszyscy ciekawi są końca układów o pokóy, które między pierwszym Ministrem Dworu Ava, nieograniczonem pełnomocnictwem opatrzonem, a Sir A. Campbell, miały się rozpocząć w d. 21. t. m. we wsi, 25 miles powyżey Prome położoney. W d. 8. Września popłynął Pułkownik Tidy czółnem w gorę rzeki, a rozmówiwszy się z Ministrem, powrócił; poczem w d. 19. oznaymiono, że zawarto zawieszenie broni aż do 15. t. m. Powietrze i klimat w Prome zdawały się bardzo zdrowe. Ugodzono się, aby tak Sir Archibald iakoteż Minister przyprowadził każdy po 1000 ludzi, którzy stanąc maią o 1000 Yardów obozem iedni od drugich, a układy odbywać się będą po środku. Zdaie się iednak, iż pierwszy oczekiwać będzie P. Robinsona, iako Komissarza z Kalkuty, z potrzebnemi instrukcyiami do pokoiu. Minister miał z Pułkownikiem bardzo umiarkowanie rozmawiać, i między innemi powiedzieć, że Anglicy uymuią serca wszystkich mieszkańców i nikt się im więcey nie oprze. Woysko Angielskie opatrzone w wszelkie potrzeby na 6 miesięcy.

Podług listów z Londynu P. Rothszyld otrzymał w ostatnich dwóch miesiącach ze stałego lądu bardzo wielkie summy w złocie. Od d. 15.

Grudnia do d. 20. Lutego miał złożyć w banku 2,100,000 funt. szterl.

Francyia.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 27. Lutego żądał P. Labourdonnaye głosu względem regulaminu. Regulamin, rzekł ón, co się dotyczé formy w postępowaniu prawném, iakieby przy oskarzeniu przyiąć należało iest niedostateczny. Po iutrze stanąć ma przed kratkami Redaktor Dziennika handlowego; musiemy w tey mierze porozumieć się. Ja sądze, że rozprawy powinny toczyć się na publicznem posiedzeniu dla tego żądam, aby dzisiay lub iutro rozpoczęte były na posiedzeniu publicznem. Prezydent odpowiedział, iż w tey mierze nie odebrał żadnego wniosku, i że nie ma nic do udzielenia Izbie. P. Labourdonnaye obstaie, aby głosowano na iego wniosek. Prezydent odrzuca to i dodaie: Regulamin iest dostateczny lub nie iest dostateczny; ieżli niedostateczny, można go tylko odmienić przez wniosek, który podług przepisanych formalności powinien być rozpoznany, iednak w tym względzie niemasz żadnego wniosku. Więcey głosów: Tego przypadku nieprzewidziano. Prezydent: Z tego powodu potrzeba tylko zrobić wniosek a po złożeniu go w biorze Prezydenta, i rozpoznaniu onegoż w biórach Izby, iak regulamin przepisuie, można względem niego obradować. Więcéy głosów: Ależ to będzie zapóźno! Jenerał Sebastiani dziwi się, iż na dziś zapowiedziany tayny Wydział, bez żądania takowego, nie wiedząc wprzód onegoż przedmiotu. Twierdzi, że Prezydentowi niewolno, z własnéy mocy zwoływać taynego Wydziału. Prezydent: Oszczędź sobie WPan dalszą w tey mierze pracę, będzie tayny Wydział, z powodu wniosku przez P. Boucher zrobionego, a w biórze złożonego. (Śmiech). P. Royer Collard uskarza sie na znieważenie praw Izby. Prezydent: Prawa Izby nie są znieważone. P. Royer Collard: Jednakże, móy Panie! Prezydent: Nie móy Panie! I sądze, że tak dobrze znam prawa Izby iak WPan. Na taynym Wydziale zastrzegam sobie odpowiedzieć na pytanie mi uczynione, czego publicznie uczynić nie mogę. P. Benjamin Constant żąda głosu dla zadania pytania. Prezydent: Niemogę WPanu dozwolić; tu niezachodzi żadne pytanie. Więcey głosów: Nie, nie! żadne pytanie. (Zgiełk). P. B. Constant: Uciemiężaią nas. Prezydent: Jeżli WPan, lub kto inny ma zamiar zrobić wniosek, tedy udzielę go Izbie. P. Bourdeau czyni natychmiast takowy. Prezydent: Odbieram wniosek i wzywam PP. Deputowanych, aby się iutro w południe w biorach zebrali, dla zawiadomienia są o tym. Więcey głosów: Czemu nie udzielić go natychmiast? Prezydent: Potrzeba czasu, aby wygotować dziewięć odpisów dla dziewięciu biór. Jeden głos. Niepotrzeba tego, iuż nam wiadomy, wydrukowany iest w Kuryierze Francuzkim. Prezydent: Po zebraniu się w biórach, o godzinie 1 zacznie się publiczne posiedzenie, dla słuchania zdania sprawy Kommissyi upoważnioney do rozpoznania proiektu do ustawy względem wynagrodzenia dawnych osadników St. Domingo. Publiczne posiedzenie kończy się.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych w d. 1. Marca wprowadzony został przed kratki Izby, wydawca Dziennika handlowego P. Cardon. Towarzyszył mu obrońca iego P. Barthe. Po zwyczaynych zapytaniach o nazwisku, wieku, pytał się Prezydent, czyli P. Cardon niebył iuż pociągniony do sądu za obrazę Izby. Ten odpowiedział, iż był iuż raz skazany przez policyię poprawczą Paryzką na trzech miesięczne więzienie. Na pytanie Prezydenta, co P. Cardon ma przywieść na swoie usprawiedliwienie, P. Barth nakrył głowę i zabrał głos. Wyłożył naypierwéy, co za zamiar ma Dziennik handlowy, mianowicie, iak iuż onego tytuł wskazuie, bronić spraw przemysłu i handlu. Związek kupców kieruie tém przedsiębierstwem. Jeżli zaskarzone artykuły, nadwerężaią praw Izby, tedy zdradzaią myśli autora. W artykułach tych było obiawione życzenie, aby Izba została rozwiązaną, ponieważ, iak mówią, złożona z żywiołów, które zaymuią się więcey interesami prywatnemi iak ogólnemi sprawami narodu. Twierdził, że Dzienniki maią prawo obiawić to życzenie i rozpoznać postępowanie Izby i iey toku w iey przez Konstytucyią organizowaney polityczney machinie. W każdym politycznem ciele powinna być oppozycyia. Od czasu kiedy Konstytucyia wyrzekła, że Izba Deputowanych może być rozwiązaną i odnowioną, powinna była nadać Dziennikom prawo śledzić postępowanie tey Izby, aby poznać za nadto wielki wpływ lub nieważność iey czynności. Mogą zayść okoliczności takie, że Izba potępi autora, ponieważ wyraził, iż iest zawadą dla Rządu i narodu, że pomimo to Monarcha przekonany o tey wyrzeczoney prawdzie, uchwala rozwiązanie oney z tych samych powodów, które skłoniły Izbę do skazania autora.

(Daley niesięga o tém posiedzeniu zdanie sprawy Gwiazdy z d. 2. Marca wieczorem.)

Xiężna Berry, miała w d. 22. Lutego przypadek, który zaledwie nie pociągnął skutków niebezpiecznych. Powóz, w którym iechała do Rosny, zawadził o kamień przy kracie na przedmieściu S. Germain od strony lasu, i został wywrócony. Szczęściem Xiężna naymnieyszego nie doznała uderzenia iednakże mocno się przestraszyła.

Hrabina Gourges, siędząca obok Xiężny, i boiąc się, aby nie upadła na nią, trzymała się drzwiczek, przezco skaleczyła sobie rękę o rozbitą szybę w powozie i stłukła sobie łopatkę. Podobnież siedząca w powozie Pani Hautefort odebrała kontuzyią. Nad-Chyrurg korpusu gwardyi będącego na leżach w St. Germain, wezwany, dał potrzebną pomoc. Odwiózł ón Hrabinę Gourgues do Paryża, lecz ta w przykrém znayduie się stanie. Krol, zawiadomiony o tém, kazał się pytać o zdrowie Hrabiny, i oświadczyć iey swoy żal z wydarzonego nieszczęścia. Xiężna, która natychmiast powróciła do Paryża, aby przekonać Króla o swoiem zdrowiu, wyiechała dnia następuiącego do Rosny.

Pismo pod tytułem: Żywoty Deputowanych siedmioletniey Izby (z 1824 do 1830) zostało zagrabiane w d. 27. Lutego u księgarza Dentu, na żądanie Prokuratora Król., i na mocy artykułu 6 ustawy z d. 25. Marca 1822. W tym samym czasie zabrali także toż samo pismo dway Kommissarze policyi wraz z dwoma Inspektorami w sklepie pałacu Królewskiego (w Palais Royal) i w drukarni. P. Dentu czynił wnioski przeciwko zabraniu, lecz Kommissarze na to niezważali i wszystkie exemplarze w liczbie 487 zagrabili. Mówią, iż to pismo obeymuie 83 zaskarżonych artykułów.

Niemcy.

W d. 2. Marca były pokoie w zamku Królewskim w Monachium, na których zebrała się szlachta maiąca prawo znaydowania się na Dworze.

Wyrok Króla Bawarskiego względem wykupna wszystkich do kassy Państwa wpływaiących dominikalnych podatków zawiera w treści co następuie:

Wykupnu podlegaią wszystkie stałe na równy roczny podatek ustanowione, do kassy państwa płacone należytości: Wykupno to zawisło od opłacaiących, którzy o to prosić maią. Czynsze gruntowe od lenności wykupowane będą podług rozporządzenia z 1815. Równie czynsz zbożowy i pieniężny od sprzedanych realności koronnych za złożeniem pierwotnego pozostałego kapitału. Co się dotycze tylko dóbr ściśle osobistych, położonych w wyższym Cyrkule Dunayskim pozostanie rozporządzenie z d. 8. Października 1815 w mocy swoiey. Wszystkie inne stałe i ustanowione daniny mogą być wykupione, za gotową wypłatą 25tey ilości. Wolno iest każdemu z więcey podatków iego posiadłości obciążaiących, tylko ieden gatunek i takowy całkowicie lub częściowo wykupić. Tylko w ostatnim razie część maiąca być wykupioną takowego podatku, nie może mniey nad złoty reński wynosić.

Stałe podatki zbożowe porachowane będą na pieniądze według 50 letnich cen w przecięciu: Pszenicy korzec (*szefel*) 15 ZR., korzec żyta 11 ZR., korzec ięczmienia 9 ZR., korzec owsa 3 ZR. Inne naturalia i kuchenne potrzeby, wyrachowane będą podług deklaracyi z d. 8. Lutego 1825. Jeżli podatek ZR. 1, w pieniądzach lub połowy macy zboża nie przewyższa, tedy za wykupno takowego ma być tylko dwudziesta ilość zapłacona. Wykupna uważane być powinny iako rzeczy urzędowe, zatem zupełnie wolne od wszystkich kosztów, tax, stęplów, wydatków, należytości za dostawę i. t. p. Dochód z tego wykupna pochodzący stosownie do konstytucyi a szczególniey na założenie nowych wieczystych dochodów powinien być użyty.

Aby zniszczyć wszelką pamiątkę związków pomiędzy uczniami, zakazano niedawno w Tubindze publicznem uwiadomieniem, nosić czapki i ubior wszelkiego rodzaiu, kutasiki u faiek, szelki i t. p., które maią kolory dawniey istnieiącego tutay związku, a to pod karą 24godzinnego więzienia i konfiskaty wyżey namienionych rzeczy uczniów.

Powody do podeyrzenia, które w tey mierze się okazały, że sprzeciwaiące się prawu związki między uczniami w Uniwersytecie Lipskim, pomimo ponowionych surowych środków i większey części dobrego ducha młodzieży nie należy za zupełnie zgasłe uważać, stały się przyczyną, iż w tych dniach na naywyższy rozkaz przedsięwzięto śledztwo i zabrano papiery ściągaiące się do tego u niektórych tamecznych uczniów znalezione i uwięziono z tychże czterech iako szczególniey podeyrzanych.

Jakeśmy iuż namienili zdięty iest przez Inżynierów Austryiackich plan Renu we względzie hydrotechnicznym poczawszy od granicy Lichtensteinskiey aż do ieziora Bodeńskiego za porozumieniem się z Rządem Kantonu St. Gallen, i przy nadchodzącey wiosnie rozpoznana będzie także płaszczyzna biegu rzeki wraz z nizinami powodziom ulegaiącemi.

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest Ner. 11. Rozmaitości.)

Redakcyia Józefa Bensy. Druk Piotra Pillera.